

La passió per **construir** Catalunya

Per a aconseguir el repte d'arribar a la presidència de Catalunya Jordi Pujol es va preparar molts anys. Des dels difícils inicis de la dictadura –durant la qual va haver de passar per presó– fins a les eleccions del 1980, van ser molts els esforços que va esmerçar, amunt i avall del país.

Les eleccions del passat 16 de novembre del 2003 van posar fi a vint-i-tres anys consecutius de Jordi Pujol al capdavant de la presidència de la Generalitat de Catalunya. Sis victòries consecutives, tot un rècord democràtic. Però aquest fet resulta molt més una excepció si tenim en compte el sistema de partits de Catalunya.

Què explica, doncs, que amb un sistema pluripartidista, una mateixa formació política, CiU, amb un mateix candidat, Jordi Pujol, hagi guanyat les set eleccions al Parlament de Catalunya –eleccions legislatives catalanes, amb un clar to presidencial– i, en canvi, des del 1977, totes les altres eleccions (llevat les europees del 1993) les hagi guanyades el PSC? Hi ha dos motius: el fet que una part de l'electorat català considera que per governar des de les institucions d'autogovern un partit nacionalista català és qui està millor predisposat per defensar els interessos dels ciutadans de Catalunya. Però, sens dubte, l'altre gran factor explicatiu ha estat el lideratge polític de Jordi Pujol. Un líder indiscutit en el si de CiU, que ha recollit un gran reconeixement en electors d'altres partits i que ha marcat la vida política al llarg d'aquests anys. La seva marxa tothom convé a reconèixer que marca un abans i un després a la història catalana.

Per a moltes persones, la victòria electoral de CiU l'any 1980 va ser una gran sorpresa política. Ara bé, vist amb perspectiva, podem dir que el triomf de Jordi Pujol no va ser una casualitat. Certa-

ment, si repassem tota la seva trajectòria personal i política des de la dècada dels cinquanta, podem afirmar que Jordi Pujol s'estava preparant des de feia més de vint-i-cinc anys per esdevenir president de Catalunya. I que la idea de construir Catalunya és la que ha marcat aquesta dilatada trajectòria personal i política.

L'anècdota del Tagamanent, explicada per ell mateix, li serveix per prendre consciència de poble derrotat i per a fer-se el ferm propòsit de dedicar la vida a recuperar per a Catalunya un estatus perdut en tots els ordres de la vida pública –cultural, lingüístic, econòmic, polític...

Cal conèixer, doncs, les principals passes que s'adrecen a la formació d'aquest lideratge. El primer pas el fa entre els activistes del Grup Torras i Bages, liderat per Pere Figuera. La festa d'entronització de la Mare de Déu de Montserrat del 1947 –que va esdevenir el primer gran acte catalanista des de la derrota–, la vaga de tramvies de 1951, i la celebració del XXXV Congrés Eucarístic Internacional, són esdeveniments que influeixen enormement en un jove Pujol.

Posteriorment, entra en el grup CC, encapçalat per Raimon Galí i Joan Sales, autors dels influents *Quaderns de l'exili*, que serviren per a salvaguardar la llengua prohibida a l'interior i per repensar el catalanisme polític davant les fortes adversitats del franquisme. Encapçalant el grup de comarques del CC, Pujol es dedica a viatjar arreu de Catalunya per conèixer les persones disposades a treballar en el camp de la recuperació cultural. En poc temps, els fets es

precipiten. El 1959 l'afer Galinsoga ("todos los catalanes son una mierda"), director de *La Vanguardia española*; la redacció el 1960 del manifest "Us presentem el general Franco", amb motiu d'una visita del dictador a Barcelona, en què denunciava el caràcter dictatorial del règim. Els fets del Palau de la Música de Barcelona; la posterior detenció i consell de guerra, que Pujol aprofita per denunciar la situació en què vivia Catalunya; la condemna a set anys de presó, i la campanya "Catalunya Pujol", amb què el nom de Jordi Pujol comença a ser conegut més enllà dels cercles de resistència més activista i s'expandeix com a símbol de la resistència catalanista i de la lluita antifranquista.

Quan va sortir de la presó, el 1962, s'inicia una etapa enomenada "de fer país", basada a la reconstrucció del catalanisme cultural, sota el paraigua que dóna Banca Catalana, entès com un instrument al servei d'aquest objectiu. Jordi Pujol continua recorrent el país, buscant les persones que es mouen en les diferents ciutats i pobles, interessat a conèixer les seves opinions i a aconseguir informació, que ajuda a formar-se una idea bastant clara del país real i no la d'un país teòric, com la que tindran alguns dels seus contrincants dels anys setanta. És l'etapa de l'acció prepolítica de Jordi Pujol, sense la qual no s'entén la seva popularitat i els motius de la victòria del 20 de març del 1980.

El novembre del 1974, amb la fundació de CDC, Pujol inicia l'etapa de fer política, coherent amb l'anterior, però en la qual es fa un pas endavant. La dictadura arriba al seus darrers temps i cal estar preparat per a la nova etapa democràtica. La victòria del 1980 és, doncs, la culminació d'una etapa prèvia en què s'ha anat forjant el seu lideratge polític. Els recursos institucionals de què disposa com a president de la Generalitat de Catalunya, ajudaran a enfortir aquest lideratge. L'encert de crear un partit d'àmplia base en què s'hi poden sentir còmodes des d'independentistes fins a regionalistes, per un costat, i des de demòcrates fins a socialdemòcrates, per un altre, ha ajudat enormement a guanyar eleccions. Els desençants de l'oposició (la prioritat del PSC

RUIZ/ABC

en la política espanyola, l'antipujolisme de certs sectors d'esquerra, la satel·litització d'ERC en els anys vuitanta i la crisi del PSUC) han acabat d'ajudar.

Els objectius del seu ideari polític, fixat en els anys seixanta, sempre han estat els mateixos: fer de Catalunya un país amb una forta identitat nacional; amb un model econòmic i social com el que hi havia a la majoria de països de l'Europa occidental, que combinaven democràcia amb capitalisme i estat del be-

nestar, i la plena integració en les organitzacions europees. Tot això dins d'un estat espanyol que reconegués la identitat nacional de Catalunya i amb una estructura i funcionament que reflectís la seva realitat plurinacional, pluricultural i plurilingüe. La perspectiva dels anys permetran fer el balanç d'aquests vint-i-tres de presidència de Pujol.

Joaquim Colominas i Ferran
Professor de Ciència política a la URL